

Tarmo Pipatti/ AHI

31.1.2012

Talonrakennusteollisuus ry:n jäsenyryyksille

Työnjohdon läsnäolo työmailla

Eräissä työsuojeluviranomaisen tekemissä työmaatarkastuksissa on vaadittu päätoteuttajan työnjohdon välitöntä läsnäoloa yhteisellä rakennustyömaalla.

Työturvallisuuslaki velvoittaa ensisijaisesti työnantajaa ja sen keskeisenä tavoitteena on korostaa työpaikkojen järjestelmällistä, suunnitelmallista ja pitkäjänteistä toimintaa työntekijöiden työturvallisuuteen ja työterveyteen vaikuttavissa asioissa. Päätösvalta työpaikalla suoritettavista toimenpiteistä on työnantajalla ja tämän tulee huolehtia työpaikan ja työolojen turvallisuudesta lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Työturvallisuuslaki sisältää säännökset turvallisuuden johtamisen keskeisistä asioista. Tällaisia turvallisuusjohtamisen asioita ovat

- työympäristön ja työyhteisön tilan jatkuva tarkkailu
- haitta- ja vaaratekijöiden tunnistaminen ja selvittäminen sekä niiden poistaminen
- niiden haitta- ja vaaratekijöiden merkityksen arviointi, joita ei voida poistaa eli riskien arviointi
- vaara- ja haittatekijöitä koskevan selvityksen hallussa pito ja ajan tasalla pitäminen ja
- työntekijöille annettava opetus ja ohjaus.

Nämä työturvallisuuslain periaatteet on yksilöity valtioneuvoston asetuksissa (rakennustyö, koneiden käyttö, henkilönsuojaimet jne.) teknisluonteisena sääntelynä

- miten työ voidaan tehdä turvallisesti
- miten tällöin otetaan huomioon erilaisia toimintatapoja
- mitä raja-arvoja on noudatettava
- mitä käyttäytymissääntöjä on hyvä käyttää.

Yhteisen työpaikan (=työpaikka, missä yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja jolla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja siten, että työ voi vaikuttaa toisten työntekijöiden turvallisuuteen tai terveyteen) osalta vastuu työmaan työturvallisuudesta kokonaisuutena on pääasiallista määräysvaltaa käyttävällä. Tämä tapahtuu yhteen sovittamalla toiminnot, huolehtimalla järjestyksestä ja siisteydestä sekä työolosuhteiden ja – ympäristön yleisestä turvallisuudesta. Tällaisilla yhteisillä työpaikoilla pääasiallista määräysvaltaa käyttävän lisäksi myös muiden työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen kunkin osaltaan ja riittävällä

keskinäisellä yhteistoiminnalla ja tiedottamisella huolehdittava siitä, että heidän toimintansa ei vaaranna työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä. Jokaisella yhteisellä työpaikalla toimivalla työnantajalla ja itsenäisellä työsuorittajalla on siis omalta osaltaan vastuu työturvallisuudesta.

Kun työnantaja organisoii toimintaansa ja asettaa henkilöitä hoitamaan työturvallisuuslaissa linjaorganisaatiolle säädettyjä tehtäviä, nämä tehtävät on määriteltävä ja henkilöiden on oltava riittävän päteviä ja osaavia hoitamaan niitä. Käytännössä kysymys on esimies- tai työnjohtotehtäviin nimetyistä henkilöistä, jotka hoitavat tehtäviä työnantajan sijaisena. Heillä on oikeudellinen vastuu heidän hoidettavakseen kuuluvien ja osoitettujen tehtävien suorittamisesta. Työnantaja kantaa vastuun esimies- ja työnjohtotehtävään kykenevän henkilön valitsemisesta sekä tälle annettavasta opetuksesta ja ohjauksesta.

Työkuntasäännöksillä on työsopimuslaissa pyritty luomaan perustaa kollektiiviselle pienryhmäsopimiselle. Yhtenäistä, työkunnan asemaa vahvistavaa, käytäntöä ei ole muodostunut. Työkuntainstituution merkitys korostuu samalla joustavien tuotanto- ja johtamismallien ja niihin liittyvien tiimien myötä. Työturvallisuuslaki antaa tilaa joustaville ratkaisuille, kunhan ne tapahtuvat työnantajan määräysvallan sisällä. **Ryhmässä työskentelevien työntekijöiden työtehtävät sisältävät työsuojelutehtäviä yhteisten työolosuhteiden osalta. Lain mukaan esimiesasemassa oleva työntekijä kantaa osaltaan vastuun työtavoista ja työolosuhteista.**

Työnjohdon määrä on mitoitettava oikein suhteessa hankkeen kokoon ja laatuun. Ulkomaisten työntekijöiden ja alihankkijoiden määrä tulee ottaa huomioon työnjohdon määrää arvioitaessa. Mitä enemmän ulkomaista työvoimaa ja alihankkijoita työmaalla on, sitä enemmän työmaalle läsnä olevaa työnjohtoa tarvitaan eri maista ja yrityksistä tulevien työntekijöiden toimintojen yhteensovittamiseksi.

Työnjohdon tarve työmailla iltaisin ja viikonloppuisin on ilmennyt erityisesti ulkomaalaisten työntekijöiden lisääntymisen myötä. Pääurakoitsijan tulee tapauskohtaisesti harkita, onko työnjohdon oltava paikalla työmaalla myös illalla ja viikonloppuna vai ei. Tätä varten on jo urakkasopimuksissa huolehdittava menettelytavoista mahdollisten ilta- ja viikonlopputöiden osalta. **Pääurakoitsijalle tulee hyvissä ajoin etukäteen ilmoittaa aiotuista ilta- ja viikonlopputöistä, jolloin pääurakoitsija suorittaa harkinnan työnjohdon paikallaolon suhteen. Olennaisinta on pitää huoli, että työmaalla on aina oikea ja riittävä työturvallisuusosaaminen ja lain mukaisesti toimivat ja työskentelemään oikeutetut työntekijät, ei se, onko päätoteuttajan työnjohtaja koko työskentelyajan fyysisesti läsnä yhteisellä rakennustyömaalla.**

Rakennusteollisuus RT ry

Tarmo Pipatti
toimitusjohtaja